ҺҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД, СОВХОЗОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД!

Танай бэелүүлхэ мүнөөдэрэй зорилго:

Кукурузын тарилга түргөөр дүүргэхэ;

УРГАСЫНГАА ХОЙНОҺОО ЭРХИМ ХАРУУҺА ЭМХИДХЭХЭ;

Баян ургаса хуряалгада мүнөөнһөө [б]элэдхэхэ;

Хонидойнгоо нооһо һайнаар хайшалжа, гүрэндөө худалдаха;

Гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ худалдалгаяа эрид хурдадхаха.

...хүнүүд өөһэдынгөө солото ...Эхэ ороноо баясуулна. Ком... байгуулха агууехэ Програм... ...игжоһон манай арад ажа... ...ы һалбаринуудта шэнэ шэ... ...алтануудые туйлана.

...ажахын хүдэлмэрилэгшэ... ...тон харюусалгатай зорил... ...дана. Тэдэнэр хүдөө ажа... ...дуктнуудые шадаал һаа ...бажа, совет хүнүүдэй эрил... ...хангаха, продукциин ...үнэ сэнгые химдаруулха тэ... ...доно.

...ажахые хүгжөөхэ талаар ...партимнай ехэхэн хүдэл... ...үүлжа байна. Тэрэниие... ...халуунаар ...«Манай арга ...нууд үнэхөөр ...шагүй. Тэрэ... ...ар богонихон ...бүхы зүйлэй ...олоор, хүдөө түүхэй эд хэрэгсэ... ...ноо хүсэд хангажа, арад зо... ...на байдалые саашадань улам ...улха арга бии» гэжэ нүхэр ...ущев хэлэһэн байна.

...ай ургамалнуудые ехээр ...бар хүсэ хэрэглэнгүйгөөр, ...дэлмэрээ оньһожоруулжа, ...гай гектар бүриһөө 6500 ...единицын хэмжээнэй ур... ...ха гэһэн серпуховойхидой ...ороноймнай механизатор... ...хаанагүй дэмжэжэ байнэ. ...дэ хонидые оренбургын ар... ...шалха гэһэн хүдэлөөн орон ...үргэнөөр дэлгэрнэ. Эдэ бү... ...энүүд совет хүнүүдэй шэн... ...гоор ажаллажа, шэнэ ам... ...һлаха хүсэлтэй байһыень ...үгэнэ.

...республикын колхоз, сов... ...гол баялигынь хонин ажал ...Республикымнай хонишод ...совхозой түрүү хонишо... ...ээгээр ажахын тоосоондо ...лээд һайн үрэ дүн туйла... ...ай. Хонин ажал хүгжөөлгэ... ...айгаа арга боломжонуудые ...хэрэглэхын тула тэндэхи ...хидхэлые улам нарижуул... ...тэй.

...хайшалалга гээшэ хонин ...рэ удха шанараараа ургаса ...ай тэнсэхээр. Энэншье ...Юуб гэхэдэ, һайн ша... ...ноһо абахын тула тэрэниие ...алэй туршада ургуулдаг ха... юм. Ургаса хуряалга байһан лэ туладаа нооһые богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хайшалжа абаха хэрэгтэй болоно. Теэд энэ эрилтэ олон ушарта хүсэлдэдэггүй. Олохон колхоз, совхозуудта хүнүүдэй дутамаг дээрэһээ хони хайшалалгада дайралдаһан лэ хүнүүдые табижа, нооһоной шанар муудхаадаг, ажалай бүтээсэ бага байдаг. Шадабаригүй хүнүүдэй хайшалһанһаа боложо, ажахынууд ехэхэн хохидолдо ородог. Нооһонь гологдодог. Гэхэ зуура, хони хайшалдаг хүнүүдэй хажуугаар пунктнуудта машинкануудые заһаашад, хутага хурсадаашад, хонидые барижа үгөөшэд гэхэ мэтэ туһалагшад олон байдаг.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 135 (9889) | 1962 оной июниин 9, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ОРЕНБУРГЫН АРГААР ХОНИДОО ХАЙШАЛДАГ БОЛОЁ

Эдэ бүхы дутагдалнуудые, бэрхэшээлнүүдые дабажа гаралгада оренбургынхидай хүдэлмэриин дүй дүршэл ехэхэн туһатай. Оренбургынхидай аргаар хони хайшалхада ажалай бүтээсэ 2—3 дахин дээшэлнэ, һайн шанартай нооһон абтана. Мүн ажалай гаргаша нилээд доошоо ороно бшуу.

Оренбургын аргаар хони хайшалхада үлүү туһалагша хүнүүд хэрэггүй. Хайшалагша өөрөө хонидоо хашаа сооһоо баридаг, машинкаяа өөрөө заһадаг, хутагануудынь хурсададаг юм. Тусхай гурим баримталжа, машинкаяа зүбөөр ябуулдагай ашаар хүн бүхэн үдэртэ 80—100 хони хайшалха аргатай болобо. Тиимэһээ оренбургын арга хэрэглэхэдэ булюу һайн байһаниинь элитэ.

Нёлондо манай республика дотор энэ түрүү арга хэрэглэхэ талаар зарим тэды алхам хэгдэһэн байгаа. Олохон хайшалагшад энэ аргые шудалжа, муу бэшээр хайшалдаг болоо һэн. Зүгөөр олонхи колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, тэндэхи мэргэжэлтэдэй энээндэ хайхарамжагүйгөөр хандаһан дээрэһээ энэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэгдээгүй байшоо.

Байгша ондо оренбургын аргаар хони хайшалалгада бэлэдхэл нилээд урагшатайгаар ябуулагдажа байна. КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюро, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет энэ түрүү аргын һулаар нэбтэрүүлэгдэжэ байһаниие тэмдэглээд, тэрэниие ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэхэ тухай хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые хараалһан тогтоол бүри апрель һарада абаа һэн.

Энэ тогтоолые бэелүүлэн, манай республикаһаа хүнүүд Оренбургын хүдөө ажахын институтда ошожо һураа, мүн эндээ Ивалгын туршалгын станцида табин хүн энэ аргада һургагдаа. Хайшалагшадые һургахын тула Оренбургын областиин «Красный чабан» колхозой инструктор-хайшалагша нүхэр Рузаков ерэһэн байна.

Хайшалагшадые шэнэ аргада һургаха талаар Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлени эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр «Улаан-Оронго» колхоздо Сэлэнгын, Загарайн аймагуудай хайшалагшадай семинар үнгэргэжэ байнхай. Эдэ үдэрнүүдтэ Мухар-Шэбэрэй, Тарбагатайн хайшалагшадай семинар «Эрдэм» совхоздо үнгэргэгдэхэ юм.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой инструктор-хайшалагша нүхэр Мормоев 15 хүниие энэ түрүү аргада һургаба. Мүн Сэлэнгын совхоздо энэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа, байгша ондо бүхы хонидоо оренбургын аргаар хайшалха зорилготой.

Гэбэшье оренбургын аргаар хони хайшалалгада бэлэдхэл үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Олохон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ түрүү аргые хэрэглэдэг болохо гү, али үгы гү гэжэ маргаһаар. Иимэ һанал бодолтой хүнүүд мүнөө сагай зорилгонуудые ойлгоогүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ нэгэшье үдэр гээнгүй шэнэ арга хэрэглэлгэдэ һайнаар бэлдэхэ шухала.

Зүгөөр Хяагтын, Хориин, үйлэдбэриин управленинүүдэй, тэндэхи аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ түрүү аргада хайшалагшадые һургаха хэрэгые хойшо татана. Хяагтын управлениин зоотехник нүхэр Паньков Оренбург ошожо, энэ түрүү аргые шудалжа ерэһэн аад, мүнөө хүрэтэр нютагайнгаа хайшалагшадые тэрээндээ һургангүй байдагынь гэмшэлтэй. Зорилго юуб гэхэдэ, эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй хайшалагшадые оренбургын аргада һургаха хэрэгтэй.

Гэхэтэй хамта оренбургын арга хэрэглэхэдэ хони хайшалдаг урдын түхеэрэлгэ, байранууд таарахагүй болоно. Тиимэһээ хони хайшалдаг байрые шэнээр түхеэрхэ эрилтэ табигдана.

Шэнэ арга хэрэглэхэ зуураа, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд абтаһан нооһоёо тэрэ доронь класс классаарнь илгаха, саг соонь гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда абаашаха уялгатай. Хонинной нооһо бутаргаха, гутааха, үрихэ ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ шухала.

Нүхэд хонишод! Оренбургын арга үргэнөөр хэрэглэдэг болоё.

КПСС-эй ОБКОМДО

Сэлэнгын совхозой селькорнуудай үүсхэл тухай

...укуруза ургуулгые тарилгаһаань эхилээд, хуряаха, силос болгон ...ха хүрэтэр еерынгөө хиналта доро абахые уряалжа, Сэлэнгын ...озой селькорнууд «Заря коммунизма» гэжэ район хоорондын ...ээр дамжуулан, Улаан-Үдын нютагай колхоз, совхозуудай ...ибэриин управлениин харьяата зонын бүхы селькорнуудта хан... ...н байна.

...Сэлэнгын совхозой селькорнууд бүхы дүрбэн фермэнүүд дээрээ ...орой саг үргэлжэ хүдэлдэг постнуудые байгуулжа, кукуруза ...аг звенонуудай хүдэлмэриие хинан шалгана, мүн тэрээнэй ...хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые элирүүлжэ зай... ...на.

...Совхозой партком селькорнуудай үүсхэлые һайшаан дэмжэжэ, ...ндэ туһаламжа үзүүлхыень, ажаглалтануудтань анхаралтай... ...хандахыень, мүн элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые дары усад... ...нь фермые эрхилэгшэдые, тракторна бригаданuудай брига... ...уудые, агрономуудые уялгалба.

...КПСС-эй обкомой бюро иигэжэ тогтообо:

...Сэлэнгын совхозой селькорнуудай үүсхэлые һайшааха.

...хадаа ажахы бүхэндэ ниитын адуу малда элбэг хүрэхэ тэ... ...эй бааза байгуулха, кукуруза ургуулха талаар ехэ удха ша... ...й байна.

...Сэлэнгын совхозой селькорнуудай жэшээгээр кукурузые ...аһаань эхилээд хуряалга хүрэтэрнь хинаха селькорой саг үр... ...ин постнуудые колхоз болон совхоз бүхэндэ эмхидхэхые рай... ...удые, КПСС-эй обкомой парторгнуудые, аймгүйсэдкомуудые, ...йна эмхинүүдые болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдые уялгалха.

...Селькорой постнуудтай бата бэхи холбоотой байхыень, тэдэ... ...рүүлһан бэшэгүүдые саг үргэлжэ толилжо, мүн толилогдоһон ...үүд тушаа хэмжээнүүдые абажа байхыень республикын бо... ...айон хоорондын газетэнүүдтэ, радио болон телевидениин рес... ...ианска комитедтэ, район доторой радио дамжуулгын редак... ...тта дурадхаха.

...СФСР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствэдэ зүблөөн болобо

...ВА, июниин 7. РСФСР-эй Дотоо... ...гүүдэй министерствэ... ...ин органуудай хү... ...гшэдэй бүхэроссии... ...он гурбан үдэр үр...

...ын хэрэгүүдэй ми... ...С. Тикунов зүблөөе ...парти, правительство ...дал усадхаха тухай, ...милициин хүдэлмэ... ...анхарал табидаг гэ... ...глээ. ...ын хэды органуудай начальнигууд зүблөөндэ үгэ хэлээ. Гэмтэ ябадалтай хайшан гэжэ тэмсэдэг тухайгаа эдэнэр хөөрэжэ үгэһэн байна.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай, гэмтэ ябадалнуудай ушар шалтагаануудые усадхаха асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаба.

Россин Федерациин милициин бүхы хүдэлмэришэдтэ зорюулагдаһан хандалга баталагдаа.

Партийна хүдэлмэрилэгшэд, прокуратурын, Верховно сүүдэй, юстициин министерствын болон республикын ведомствэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд зүблөөндэ хабаадаба.

РЕПОРТАЖ

„САГААН АЛТА" ХУРЯАЛГА ДЭЭРЭ

Үглөөнэй улаан наранаар урилдан, үргэн уужам Түгэнын тала уруудахада ямар урматайб. Ашаанаймнай машинын шэнгэн абяан агаарта жэргэн байгша булжамуур шубуунай нариихан дуутай нэгэдэн, бүришье үзэсхэлэнтэ һайханаар үзэгдэнэ.

Мухар-Шэбэр соогоо томохон ажахын нэгэндэ тоологдодог Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түб — Хонхолоһоо гараһаар тиимэшье үни болонгүй, оройдоол хахад час тухай үнгэржэ байхада малай дарагар шэнэ байра урдамнай зэрэлгээтэн харагдаба. Энэ хадаа тус колхозой малай зуһадаг Мон Хаан гэжэ гүүртын байра гээшэ.

Түргэн гараар тодхогдоһон «Ёлочка» түхеэрэлгэһээ үнеэд удаа удаагаар һубэрилдан гаража, бэлшээри тээшэ зэлэ татан ошоно. Халтар хара моритой үбгэжөөл һүүлшын үнеэнэй гарамсаар, мориндоо мордожо, хойноһоонь бушуухан дугшана.

Тээ саана ута гонзогор һарабшатай сарай доро электрохайшануудай таршаганаан, «хулай, яагаа дошхон дорюун юмши», «наашань намда асаралши» гэһэн абяан дуулдана.

Мүн сарайн баруун тээ баригдажа байһан 200-гаад метр утатай шэнэ дал дээрэ хэдэн эрэшүүлэй ажаллажа байхань харагдана. Мэдэхэдэ эршэтэ ажалай удаадахи шэнэ үдэрэй үни хада эхилэнхэйнь гансата эли болоно.

— Тиишэ ошогты. Ерэхэ газартаа ерэбэ гээшэт. Бидэ саашаа аймагай һаалишадай һайндэртэ ошохомнай,—гээд, колхозой парткомой секретарь Михаил Николаевич Фалилеев хони хайшалагшад руу зааба.

Колхозой хонишод ажахын тоосоондо ороһоор үнинэй. Хорёод гаран жэжэ-божо отаранууд хамтаржа, гомодхогдоһон 12 бригада болонхой. Байгша оной эхиндэ бүхыдөө 20885 хонитой байһан һаа, мүнөө 28135 хонитой болонхой. Жэлэй эхинһээ хойшо колхоздо 7820 толгой түл абтаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэнэ. Шэнэ гуримаар ажалаа эмхидхэһэн хонишод өөһэдынгөө мэдэлдэ тусхай газар, тарялантай, зэр зэмсэгтэй болоходоо үбэл, хабарай хагсуу хүйтэнние айлтагүй дабахаар тэжээл бэлдэжэ абана. Үбһэ хулһаар ядамаргүй үбэлжэһэн хонид хабарай ногоондо түргэн таргалжа, нооһониинь хөөрэжэ эхилээ. Тиимэһээ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод аймаг соогоо түрүүлэн «сагаан алтаяа» хуряажа эхилээ бшуу.

«Сагаан алта» хуряагшадта ерэжэ, пунктые даагша ветеринарна фельдшер К. Коршуновтой золгоод, «хүдэлмэри хэр уршагтай ябажа байнаб. Мүнөө жэлэй «Ургаса» хэр һайн бэ? гэжэ асуухадамнай:

— Ургаса гэнэ гүт? А! «Сагаан алта» хуряалга яһала һайн. Шэнэ гуримаар ажаллаһанаймнай үрэ дүн өөрыгөө харуулаад лэ байна. Зарим эрьенүүдһээ 4—5 килограмм хүрэтэр нооһон абтана,—гэжэ хэлэһэнээ зүбтүүлхэ гэһэн шэнги решетко дээрэ класс классаараа илгагдаад байһан тэбэри нооһо абаад харуулна.

— Энэ нэгэ хониинһоо абтаһан нооһон гээшэ. Хэды татагшааб, — гээд, тэндэ байһан шэгнүүр дээрэ табиба. Харахадамнай, 5,1 килограмм татабал даа.

Эндэ Мон Хаанда тодхогдоһон 10 электрохайшатай пунктда ахалагша хонишон И. Лаптевай бригадын 1430 хонид хайшалагдаха юм. Мүнөө хайшалагдаад байһан 900 эрьенүүдһээ 3000 килограмм нооһон абтаад байна. Нооһониинь барандаа нарин, нарибтар аад, нэгэдэхи, хоёрдохи классайхяар сэгнэгдэнэ.

Б. Жамбалов, манай корр.

ХАМ ОРОХООР БЭЛЭМДИ

Һаяшаг ямаршье хэрэгээр һэм, үглөөгүүр эртэ колхозой конторододо орожо ябатараа, үүдэндэ комбайнернууд Тимофей Михаханов, Петр Михайлов хоёртой уулзашабаб.

— Зай, нүхэд комбайнернууд, одоол хабарайнгаа тарилгые дүүргэбэ гүт? Иигээд ямар ажалаа хэжэ эхилхэтнайб,—гэжэ асуугаадхибаб.

— Дүүргээлди даа. Теэд хэхэ юумэ үшөөл ехэ байна. Һаянай энэ ургаса хуряаха «комбайнуудаа» бэлдэжэ эхилээбди. Тэдэмнай бишыханууд юм даа.

— Үшөө ямар ургаса тухай хэлэнэт, юун бишыхан комбайнуудтнай гээшэб,—гэжэ гайхахада:

— Үгы яагааб даа. Удахагүй хонидой нооһо—«сагаан алта» хуряажа захалхамнайл, —гэжэ тэдэ хүхюугээр энеэлдэбэ.

Нээрээшье эдэмнай жэлдээ хоёр ургаса хуряадаг зон бшуу. Хабарай тарилгын үедэ сеялкэшэдээр хүдэлжэ, һүүлдэнь хонидой нооһо хайшалалгын болоходо тусхай агрегадуудые даагаад ажалладаг дүй дүршэл ехэтэй механизаторнууд ха юм. Тиигээд энэ хүдэлмэриин дүүрэмсээр «талын корабль»—комбайнуудаа заһажа, хоёрдохи ургаса — ороохо таряа хуряалгада бэлдэдэг байна.

Энэ жэлдэ Бэшүүрэй аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозойхид тон богони болзорто хонидойнгоо нооһо хайшалжа дүүргээд, тэдэнээ һайнаар бэлшээжэ, тобир тарган болгоод, ороондо оруулха зорилго табинхай.

— Байгша ондо хүйтэн, саһа ехэтэй үбэл болоошье һаань, хонидной гол түлэб хүсэ шадалаар яһала һайн, нооһошье ехэтэй. Хонидойнгоо нооһые нэгэшье гээлтэгүй хайшалжа абахын түлөө бүхы шадалаараа оролдохобди, —гэжэ колхозой хонишон бүхэн мэдүүлнэ.

Мүнөө эндэхи нэгэ фермэ дээрэ 40 хайшатай агрегат тодхогдоод, хэзээшье хүдэлжэ эхилхээр бэлэн болонхой. Мүн нооһо һайнаар багсалха, шанараарнь илгаха шадабаритай хүнүүд хүдэлхөөр томилогдоо. Хайшалагшадаар баһал урдань ажаллаһан дүршэлтэй зон табигданхай.

Хонишодшье урда урдынхиһаа ехэ нооһо хайшалжа, олзо доход элбэгээр оруулха байһандаа найдана. Жэшээлхэдэ, артелиин үнинэй хонишон Цэбэг Аюшеев иигэжэ хөөрэнэ:

—Би хонин ажалда 26 жэл тухай хүдэлнэб. Мүнөө 1110 эрье хони хаража байнаб. Тэдэнэйнгээ тус бүриһөө 4 — 4,5 килограмм нооһо сохом лэ хайшалха һанаан бии.

Тэрэшэлэн аймагай Соведэй депутат, хонишон Даба Номликов 439 хонидой тус бүриһөө 4 килограммһаа доошо бэшэ нооһо абаха түсэбтэй. Хонишон Прокопий Сафонов баһал тэды шэнээн нооһо хайшалхын түлөө мүрысэхэ юм.

Иигэжэ артелиинхид зөөлэн «сагаан алта» элбэг дэлбэгээр абахын түлөө оролдоно.

Н. Куртошин.

Экономическа туһаламжа хүргэлсэхэ Соведэй гэшүүд-оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн дүүрэбэ

Экономическа туһаламжа хүргэлсэхэ Соведэй гэшүүд-оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн июниин 7-до дүүрэбэ.

Республикын колхоз, совхозуудта кукуруза, хартаабха, овощ тарилга тухай

1962 оной июниин 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймаг, управлени	Кукуруза	Хартаабха	Овощ
Баргажанай	58	67	12
Кабанскын	53	92	36
Ахын	—	60	—
Прибайкалиин	41	83	22
Хойто-Байгалай	—	12	18
Түнхэнэй	74	89	26
Кабанскын үйлэдбэриин управленидэ (БҮХЫДӨӨ)	60	85	30
Бэшүүрэй	91	77	16
Зэдын	77	60	20
Захааминай	73	82	10
Хяагтын	56	46	12
Хяагтын үйлэдбэриин управленидэ (БҮХЫДӨӨ)	73	61	14
Баунтын	—	—	—
Яруунын	7	43	12
Хориин	63	94	9
Хориин үйлэдбэриин управленидэ (БҮХЫДӨӨ)	61	65	10
Загарайн	57	91	19
Мухар-Шэбэрэй	76	102	19
Сэлэнгын	84	69	24
Тарбагатайн	72	99,5	23
Улаан-Үдын үйлэдбэриин управленидэ (БҮХЫДӨӨ)	76	96	21

Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэри зүбөөр зохилдуулан, хаһа болзор соонь амжалтатайгаар дүүргэе!

Буряадай Автономно Совет Социалис Республикын болон Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй бюджетнэ эрхэ тухай

Буряадай Автономно Совет Социалис Республикын

ХУУЛИ

I бүлэг

Юрэнхы зүйлнүүд

Статья 1. Буряадай Автономно Совет Социалис Республикын Гүрэнэй бюджет хадаа Буряадай АССР-тэхи гүрэнэй мүнгэн жасые бүрилдүүлэн бии болгохо, эдлэн хэрэглэхэ мүнгэн сангай гол түсэб мүн. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедтэ СССР-эй национальна олзо доходой нэгэ хубинь ородог. Олзо доходой энэ хубинь промышленность, хүдөө ажахы, транспорт, худалдаа наймаа болон арадай ажахын бусад hалбаринуудые түсэбэй ёhоор хүгжөөхэ хэрэгтэ, ажалшадай байдалые hайжаруулха, культурна хэмжээень дээшэлүүлхэ, мүн Буряадай АССР-эй гүрэнэй засагай зургаануудые болон гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ зорюулагдана.

Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй мүнгэн гол түлэб социалис ажахын олзо доходhоо ородог. Социалис үйлэдбэриин таhалгаряагүйгөөр үргэдэн, hайжаржа байhан ушарhаа энэ олзо доходынь саг үргэлжэ ехэ боложо байдаг. Тэрэшэлэн Буряадай АССР-эй эрхэтэд СССР-эй хуулинуудаар тогтоогдоhон алба налог түлэжэ, мүн hайн дураараа мүнгэ зөөри оруулжа, өөрынгөө хубиин олзоhоо хубаалдан, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй оршыень бии болгохо хэрэгтэ хабаадалсадаг.

Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй зохёогдохо ба гүйсэдхэгдэхэ үедэ олзо доходууд хүсэд дүүрэнээр элирүүлэгдэжэ элсүүлэгдэдэг, гаргашанууд гамтай арьбанаар тодорхойлогдодог, предприяти болон организацинуудай мүнгэн сангай, ажахын ябуулгын хойноhоо, арадай ажахын түсэбэй даалгабаринуудые ямараар дүүргэжэ байhанайнь хойноhоо хиналта бэелүүлэгдэдэг.

Статья 2. РСФСР-тэ ородог республика байhан туладань, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет РСФСР-эй республиканска бюджедтэй, бусад автономно республикануудай гүрэнэй бюджедүүдтэй, мүн хизаар, областьнуудай, Москва, Ленинград городуудай бюджедүүдтэй РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет соо нэгэдэн хамтардаг.

РСФСР-эй республиканска бюджедтэй, мүн бусад автономно республикануудай гүрэнэй бюджедүүдтэй, хизаар, областьнуудай, Москва, Ленинград городой бюджедүүдтэй Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет соо нэгэдэн хамтарhанай үндэhөөр, бүхы РСФСР-эй ба автономно республика, хиз р, обла тьнуудай, Москва, Ленинград городуудай арадай ажахын түсэбөөр хараалагдаhан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ мүнгэн hомологдодог, ниитэ республикын (РСФСР-эй) удха шанаргай хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэдэ Буряадай АССР хабаададаг, Буряадай АССР-эй, бусад автономно республика, хизаар, областьнуудай, Москва, Ленинград городуудай экономико болон соёл культурые алишье талаhаань хүгжөөхэ, гэдэнэй бэе бэедээ туhалалсаха хэрэг хангагдадаг.

Статья 3. Буряадай АССР-эй бюджедэй байгууламжань аймагууд болон Улаан-Үдэ городhоо бүридэдэг Буряадай Автономно Совет Социалис Республикын гүрэнэй байгууламжаhаа дулдыдан тодорхойлогдодог. Энээнтэй зохилдон, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет Буряадай АССР-эй республиканска бюджедые, аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой бюджедүүдые хамтаруулан нэгэдхэдэг.

Статья 4. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые зохёолго, хаража үзэлгэ, баталалга болон гүйсэдхэлгэ, мүн республиканска бюджедэй ба аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой бюджедүүдэй хоорондо олзо оршыень болон гарша гаргашыень тодолон илгалга демократическа централизмын гол ёhоной үндэhөөр бэелүүлэгдэдэг. Энэ гол ёhон хадаа ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй эрхыень хангаха, Совет социалис гүрэнэй бюджетнэ ёho гурим болон мүнгэн сангай политикын нэгэн ниитэ байха арга олгоно.

Сатья 5. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые Буряадай АССР-эй Верховно Совет нэгэ жэлээр—январиин 1-hээ декабриин 31 хүрэтэр болзороор баталдаг. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет баталагдахадаа, хуули болоно.

Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон зургаанууд, предприяти, организаци болон эмхи зургаанууд Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые багаханааршье хазагайруулангүй, нарин нягтаар дүүргэхэ уялгатай, мүн тогтоогдоhон түлбэринүүдые саг болзор соонь гүйсэд дүүрэнээр оруулжа байха, гүрэнэй мүнгэ зөөри гаргашалхадаа, али болохо алмалта хэжэ байха уялгатай.

Статья 6. Буряадай АССР-эй аймаг, городой район, город, поселково Совет болон сельскэ, сомоной Совет бүхэн нютагай бюджедтэй байдаг. Ажалшадай депутадуудай тус тус Соведүүд энэ бюджедынь баталдаг.

II бүлэг

Буряадай Автономно Совет Социалис Республикын Гүрэнэй бюджет

Статья 7. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй Бюджет РСФСР-эй арадай ажахын хүгжэлтын түсэбтэй, Буряадай АССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын түсэбтэй зохилдуулагдан, оршо гаршын талаар зохёогдодог.

Статья 8. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедтэ иимэ олзонууд ородог гэбэл:

а) Буряадай АССР-эй министерство болон зургаануудта, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ мэдэлтэй предприяти болон ажахын организацинуудай олзоhоо, мүн тэдэнэй бусад түлбэринүүдhээ абтадаг мүнгэн;

б) кооперативна предприятинуудай болон организацинуудай, мүн ниитын организацинуудай предприятинуудай олзын налог;

в) ой модоной олзо;

г) хүдөө ажахын налог;

д) нютагай налогууд болон татабаринууд;

е) РСФСР-эй хуулиин ёhоор Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедтэ ородог гүрэнэй пошлино болон бусад олзонууд.

Статья 9. Тус Хуулиин 8 статья соо хараалагдаhан олзо доходуудhаа гадуур, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедтэ эрьесын налогhоо, колхозуудай олзын налогhоо, хүн зоной олзын налогhоо болон гүрэнэй бусад налог ба олзо доходуудhаа мүнгэн ородог. Энэ мүнгэнэй хэмжээн РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет соо хараалагдадаг.

Статья 10. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет соо иимэ гаргашанууд оруулагдадаг гэбэл:

а) Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудта, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ мэдэлтэй предприятинуудта, ажахын организацинуудта мүнгэ hомололго;

б) соёл гэгээрэлэй, эрдэм ухаанай, соёл культурын, элүүрые хамгаалгын, физическэ культурын болон социальна тэдхэмжын талаар Буряадай АССР-эй эмхи зургаануудай, организацинуудай бэелүүлдэг хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ hомололго;

в) Буряадай АССР-эй гүрэнэй засагай зургаануудые, гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ мүнгэ гаргашалга;

г) РСФСР-эй хуулиин ёhоор Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедhээ мүнгэнэй hомологдохо ёhотой бусад хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ гаргашалалга.

Статья 11. Росси Совет Федеративна Социалис Республикын, автономно совет социалис республикануудай болон РСФСР-эй ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй бюджетнэ эрхэнүүд тухай Хуулиин 12 статьятай зохилдуулагдан, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет соо Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй резервнэ фонд бии болгогдодог. Энэ фонд Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые баталха үедэ хараалагдаха аргагүй байhан, арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ, социально-культурна болон бусад хэмжээ-ябуулгануудта заатагүй гаргашалагдаха ёhотой гаргашые бүглэдэг.

Статья 12. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет соо хараалагдаhан гаргашануудhаа гадуур, кассада байдаг эрьесын мүнгэн гэжэ бии болодог. Энэ мүнгэн хадаа түсэблэгдэжэ байгаа жэлэй эхиндэ Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедhээ үлэhэн мүнгэнhөө бүрилдэнэ. Кассада байдаг эрьесын мүнгэнэй хэмжээнинь Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй баталагдаха үедэ тодорхойлогдодог.

Кассада байдаг эрьесын мүнгые жэлэй туршада кассада саг зуура мүнгэнэй дуталдахада хэрэглэжэ болохо. Тиин бюджедэй баталагдаха үедэ тодорхойлогдоhон хэмжээн хүрэтэрнь тэрэл жэлдээ тэхэрюулэгдэхэ ёhотой.

Статья 13. РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектые зохёохо гурим болон болзорые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоодог. Энэ гурим болзорые баримталан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет РСФСР-эй арадай ажахын хүгжэлтын түсэбтэ, мүн Буряадай АССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын түсэбтэ үндэhэлэн, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектые зохёогоод, тэрэнийе хаража үзэхыень, тиигээд РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектдэ оруулхынь тулада РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээдэг.

Статья 14. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектые зохёохо гурим, болзорые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тоггоодог. Энээнэй үндэhөөр:

а) ажалшадай депутадуудай аймагуудай болон Улаан-Үдын городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбтэ, мүн аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбтэ үндэhэлэн, аймагуудай, Улаан-Үдэ городой бюджедүүдые зохёогоод, хаража үзэхынь, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектдэ оруулхынь тулада Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ тушаадаг;

б) Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон зургаанууд Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбөөр хараалагдаhан даалгабаринуудай үндэhөөр мүнгэн сангай түсэбүүдэй болон сметэнүүдэй проектнүүдые зохёогоод, Буряадай АССР-эй республиканска бюджедэй проект зохёохынь тулада Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ тушаадаг:

в) Буряадай АССР-эй Финансын министерство иимэ зүйлнүүдые уридшалан хаража үзэдэг гэбэл:

ажалшадай депутадуудай аймагуудай болон городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түлөөлэгшэнэрэй хабаадалгатайгаар аймагуудай ба Улаан-Үдэ городой бюджедүүдэй проектнүүдые хаража үзөөд, эдэ проектнүүд тушаа дүн hанамжа гаргадаг;

Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудай түлөөлэгшэнэрэй хабаадалгатайгаар тэдэ зургаануудай мүнгэн сангай түсэбэй болон сметэнүүдэй проектнүүдые уридшалан харадаг.

Буряадай АССР-эй Финансын министерство дурсагдаhан проектнүүдые хаража үзөөд байхадаа:

Буряадай АССР-эй республиканска бюджедэй проект зохёодог;

Буряадай АССР-эй республиканска бюджедэй проектын, мүн аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой бюджедэй проектнүүдэй үндэhөөр Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй проект зохёожо; аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой бюджедэй проектнүүд тушаа гаргаhан дүн hанамжатаяа хамта Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ тушаадаг.

Статья 15. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектые хаража үзөөд, Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ иимэ зүйлнүүдые тушаадаг:

а) Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые тушаана. Тиихэдээ олзо оршын дүн хамтые, мүн олзо оруулха гол зүйлнүүдые илган тодорхойлно. Гадна гаргашын дүн хамтые тодорхойлдог. Тиихэдээ арадай ажахы хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ, гүрэнэй засагай зургаануудые болон гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ hомологдохо мүнгэ тодорхойлно;

б) Буряадай АССР-эй республиканска бюджедые тушаадаг. Тиихэдээ олзо оршынь дүн хамтые, мүн олзо оруулдаг гол зүйлнүүдые илган тодорхойлно. Гадна гарша гаргашын дүн хамтые тодорхойлоод, арадай ажахые хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ, гүрэнэй засагай зургаануудые болон гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ гаргагдаха гол шухала гаргашануудые тодорхойлно. Тэрэшэлэн бюджедтэ оруулагдаха түлбэринүүд болон hомололгонуудые Буряадай АССР-эй тус тус министерствэнүүдтэ, зургаануудта хубаарилна;

в) аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой бюджедүүдые тушаана. Эдэнь Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедтэ оруулагдадаг;

г) аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой бюджедүүдтэ гүрэнэй алба налогуудhаа, олзо доходуудhаа хэды шэнээн хэмжээнэй мүнгэ үгэхэб гэhэн дурадхал оруулна;

д) кассада байдаг эрьесын мүнгэнэй хэмжээн тухай дурадхал оруулдаг.

Статья 16. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые Бурядай АССР-эй Верховно Соведтэ тушаадаг. Энэнь Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комиссида уридшалан харагдадаг.

Статья 17. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комисси:

а) Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые хаража үзэхэдөө, мүнгэн сангайнь түсэбүүд болон сметэнүүд тушаа Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудай элидхэлнүүдые шагнадаг, аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой бюджедүүдэй олзо оршо, гаргаша гарша тушаа ажалшадай депутадуудай аймагуудай болон Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй элидхэлнүүдые шагнажа үзэдэг, мүн тэрэшэлэн Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй оршо гаршада хубилалта оруулха тушаа Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудай, ажалшадай депутадуудай аймагуудай болон Улаан-Үдын городской Соведүүдэй гүйсэдхэхы комитедүүдэй дурадхалнуудые хаража үзэдэг;

б) Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет тушаа дүн hанамжа гаргажа зохёогоод, тэрэнээ Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ тушаадаг.

Статья 18. Буряадай АССР-эй Верховно Совет хадаа Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй элидхэлээр Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые, мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комиссиин дүн hанамжые хаража үзэдэг. Тэрэшэлэн Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые зүбшэн хэлсэхэ үедэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай оруулhан дурадхалнуудые хаража үзэдэг.

Статья 19. Буряадай АССР-эй Верховно Совет иимэ зүйлнүүдые баталдаг:

а) Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые батална. Олзо оршын дүн хамтань, мүн олзо оруулха гол зүйлнүүд тэрээнь соонь тодорхойлогдонхой байдаг. Гадна гарша гаргашын дүн хамтань тодорхойлогдонхой, мүн арадай ажахые хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ, гүрэнэй засагай зургаануудые болон гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ hомологдохо мүнгэн тодорхойлогдонхой байдаг;

б) Буряадай АССР-эй республиканска бюджедые баталдаг;

в) аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой бюджедүүдтэ гүрэнэй алба налогуудhаа, олзо доходhоо орохо мүнгэнэй хэмжээе баталдаг;

г) Буряадай АССР-эй республиканска бюджедээр кассада байха ёhотой эрьесын мүнгэнэй хэмжээе баталдаг.

Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет соо аймагуудай болон Улаан-Үдэ городой бюджедүүд тодорхойлогдодог. Тиихэдээ аймаг бүхэн тушаа, Улаан-Үдэ город тушаа олзо оршын дүн хамтань, мүн гарша гаргашын дүн хамтань, тэрэшэлэн эдэ бюджедүүдэй ёhоор кассада байха эрьесын мүнгэнэй хэмжээн тодорхойлогдодог.

Статья 20. Буряадай АССР-эй Верховно Совет Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые баталхадаа, РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет соо Буряадай АССР-тэ гэжэ тогтоогдоhон олзо орошын дүн хамтые, мүн гарша гаргашын дүн хамтые ехэ болгожо шадаха. Тиихэдээ Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедтэ гүрэнэй алба налогууд болон олзо доходhоо мүнгэнэй орохо тушаа РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет соо хараалагдаhан хэмжээе хубилгажа шадахагүй.

Статья 21. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет тухай Буряадай АССР-эй Хуули олониитын танилсахын тулада толилогдодог.

Статья 22. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Буряадай АССР-эй Финансын министерство болон бусад, министерство зургаануудаар, гадна ажалшадай депутадуудай аймагай болон Улаан-Үдэ городой Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр дамжуулан, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые бэелүүлэн дүүргэхэ хэрэг эмхидхэнэ.

Буряадай АССР-эй Финансын министерство, бусад министерствэнүүд болон зургаанууд, ажалшадай депутадуудай аймагай болон Улаан-Үдэ городой Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд бюджедээр хараалагдаhан бүхы олзо оршын дүүргэлтые хангана, бюджедэй мүнгэ зөөрые тон өөрынь зорилгоор, үйлэдбэриин болон мүнгэн сангай түсэбүүдэй дүүргэлтэhээ дулдыдуулан, гамтайгаар гаргашалха хэрэг хангана.

СССР-эй Гүрэнэй банкы Буряадай республиканска ко торо, мүн тэрээндэ мэдэлт таhагууд Буряадай АССР- Гүрэнэй бюджедэй кассын лаар дүүргэлтэ болохо хэ хангана.

Статья 23. Буряадай АС эй Финансын министерст Буряадай АССР-эй Гүрэ бюджедэй дүүргэлтэ ту тоосоо зохёогоод, Буряад АССР-эй Министрнүүдэй ведэй тогтооhон гурим бо болзорой ёhоор Буряад АССР-эй Министрнүүдэй ведтэ тушаадаг.

Статья 24. Буряадай АС эй Министрнүүдэй Совет ряадай АССР-эй Гүрэ бюджедэй дүүргэлтэ т тоосооe Буряадай АСС Верховно Соведтэ тушаад

Статья 25. Буряадай АС эй Верховно Соведэй Бюдж нэ комисси Буряадай АС эй Гүрэнэй бюджедэй дүүр тэ тухай тоосооe хаража дэг, мүн тэрэ тоосоон ту дүн hанамжа гаргаад, нээ Буряадай АССР-эй ховно Соведтэ тушаадаг.

Статья 26. Буряадай АС эй Верховно Совет Буряа АССР Министрнүүдэй С дэй элидхэлые, мүн Бурят АССР-эй Верховно Со Бюджетнэ комиссиин дүн намжые баримта болгон, ряадай АССР-эй Гүрэнэй жедэй дүүргэлтэ тухай тоо хаража үзөөд, бата Энээн соонь Буряадай АС эй республиканска бюдж тэрэшэлэн аймагуудай Улаан-Үдэ городой бюдж дэй дүүргэлтэ тухай тоо оролсодог.

Буряадай АССР-эй Гүр бюджедэй дүүргэгдэhэн ту тоосоон баталгаа гэhэн ряадай АССР-эй Верховно ведэй тогтоол олониитын нилсахын тулада толил дог.

Статья 27. Буряадай АС эй Гүрэнэй бюджедэй дүү тын хойноhоо хэгдэхэ тые Буряадай АССР-эй стрнүүдэй Соведэй тогт гуримаар Буряадай АСС Финансын министерство лүүлдэг.

III бүлэг

Буряадай АССР-эй республиканска бюджет

Статья 28. Буряадай АССР-эй республиканска бюджет хадаа ажахын болон соёл культурын байгуулалтын талаар ниитэ республикын (АССР-эй) удха шанартай хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэдэ шухала хэрэгтэй мүнгэ зөөри hомолхо ябадал хангана. Аймагууд болон Улаан- Үдэ городой экономикые алишье талаhаань хүгжөөхэ, Буряадай АССР-эй хүн зоной байдалые hайжаруулха, культурна хэмжээень дээшэлүүлхэ зорилгоор Буряадай АССР-эй республиканска бюджедээр дамжуулагдан, мүнгэн сангай нөөсын зарим хубинь аймагууд болон Улаан-Үдэ городой хоорондо хубаарилагдадаг.

Статья 29. Буряадай АССР-эй республиканска бюджедтэ иимэ олзо оршо ородог:

а) Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудта мэдэлтэй предприятинууд ба ажахын организацинуудай олзоhоо абтадаг мүнгэн, мүн тэдэнэй бусад түлбэринүүд;

б) эрьесын налогhоо, хүн зонhоо абтадаг олзын налогhоо болон гүрэнэй бусад налог, олзо доходуудhаа абтадаг мүнгэн. Энэ мүнгэнэй хэмжээн Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет соо хараалагдадаг.

Статья 30. Буряадай АССР-эй республиканска бюджедтэ иимэ гаргашанууд ороно гэбэл:

а) Буряадай АССР-эй министерство, зургаануудта мэдэлтэй предприятинууд болон ажахын организацинуудта мүнгэ hомололго;

б) соёл гэгээрэл, эрдэм ухаан, соёл культура, элүүрые хамгаалалга, физическэ культура болон социальна тэдхэмжын талаар республиканска (АССР) мэдэлтэй эмхи зургаанууд болон организацинуудай бэелүүлдэг хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ hомололго;

в) Буряадай АССР-эй гү нэй засагай зургаануудые рэнэй хүтэлбэриин зу нуудые байлгаха хэрэгтэ гашалагдадаг мүнгэн;

г) Буряадай АССР-эй линин ёhоор Буряадай А эй республиканска бю hээ мүнгэнэй hомологдо сад хэмжээ ябуулган мүнгэ гаргашалга.

Статья 31. Тус Хуули статьягай үндэhөөр Бур АССР-эй республиканска жет соо Буряадай А Министрнүүдэй Соведэй жаса бии болгогдодог.

Статья 32. Буряадай А эй республиканска б соо хараалагдаhан гар гадуур, кассада байдаг сын мүнгэн бии болг Энэ мүнгэн хадаа түсэб жэ байгаа жэлэй эхин ряадай АССР-эй респуб ска бюджедhээ үлэhэн hөө бии болодог. Кассад даг эрьесын мүнгэнэй жээн Буряадай АССР-эй публиканска бюджедэй лагдахада тодорхойлогд

Кассада байдаг э мүнгые кассада саг зуу гэнэй таhалдахадань, т бүглэхын тулада жэлэ шада хэрэглэжэ болох гээд бюджедые батал тодорхойлогдоhон хэмж рэтэрнь энэ мүнгэн тэр дээ бусаагдаха ёhотой.

Статья 33. Буряадай эй республиканска бю дүүргэхэ үедэ нэмэжэ лоhон олзо доход арада хы хүгжөөхэ, социальн турна хэмжээ ябуулг тэрэ тоодо капиталь лолго бэелүүлхэ СССР-эй, РСФСР-эй тодорхойлогдоhон гаргашалагдана.

Статья 34. Олзо оруулха түсэбэй дүүргэгдэhэнhээ гү, гашын талаар алмал

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

Ордента ПВЗ-эйн электроцехын электрообмотчигуудай коммунис ажалай бригадын бригадир, СССР-эй Верховно Соведэй депутат И. Л. Щапов хорёод жэлэй туршада хэды олон hүбэлгэн, шуран залуушуулые өөрынгөө мэргэжэлдэ hургаа гээшэб!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй гэшүүн Николай Ведерников, бригадир Иннокентий Щапов, мүн баhа залуухан комсомол басаган Любовь Афанасьева гэгшэд ажалдаа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной июнийн 9.

Буряадай Автономно Совет Социалис Республикын болон Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй бюджетнэ эрхэ тухай

Буряадай Автономно Совет Социалис Республикын

Х У У Л И

(2-дохи нюурай үргэлжэлэл)

...эй ашаар жэлэй эсэстэ ...адай АССР-эй республи...ка бюджет дотор гарша...шаһаа үлэһэн, мүн олзо ...н үлүүлһэн мүнгэн Бу...ай АССР-эй Министрнүү... Соведэй мэдэлдэ үлэжэ, ...эй үзэмжөөр гаргашалаг... Харин тиихэдэ түбэй ...һаа бэелүүлэгдэхэ капи...на һомололгодо хараа...һан аад, хэрэглэгдээгүй ...н энээндэ хабаадахагүй.

...тья 35. Аймагуудай бо... Улаан-Үдэ городой бюд...дые дүүргэхэ үедэ кас... саг зуура мүнгэнэй та...л болоод байгаа һаань, ...шадай депутадуудай ...ай болон Улаан-Үдэ го... Соведүүдэй гүйсэдхэхэ ...тедүүдэй зууршалгаар ...адай АССР-эй республи...а бюджэдһээ урьһалам...гэжэ болоно. Энэ урьһалампжа бюджетнэ жэлэй турша соо тогтоогдоһон болзор соогоо тэхэрюулэгдэхэ ушартай.

Статья 36. Ямар нэгэн предприяти гү, али организацида мүнгэ һомолхо гэжэ бюджет соо хараалагдаһан гү, али абаһан урьһаламжые бусааха нэмэлтэ арга зам олдоод байгаа һаань, предприятинууд гү, али ажахын организацинуудта үгтэһэн банкын урьһаламжа саг соогоо хүсэдөөр бусаагдаха гэһэн гаранти (гар даабари) Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет үгэжэ болохо.

Статья 37. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй баталһан бюджедтэй зохилдуулан Буряадай АССР-эй Финансын министерствын табиһан оршо гаршын дансын ёһоор Буряадай АССР-эй республиканска бюджет гүйсэдхэгдэдэг.

IV бүлэг

Улаан-Үдэ городой бюджет

...тья 38. Улаан-Үдэ горо... бюджет Буряадай АССР-...рэнэй бюджедэй шухала ...ь байха зуураа, ажал...й депутадуудай город... Соведэй болон тэрэнэй ...хэхэ комитедэй бэелүүл...айгаа ажахын, соёл куль...н ажал хүдэлмэридэ шу... хэрэгтэй мүнгэ зөөри ...хо хэрэг хангана.

...тья 39. Городой бюджет ...ородой өөрынь бюджет ...ородой районуудай бюд... нэгэдэн хамтардаг.

...тья 40. Городой бюджед...э оршо олзо ородог:

...ажалшадай депутадуу...ородской Соведтэ мэдэл...редприяти болон ажахын ...изацинуудай олзоһоо аб... мүнгэн, мүн тэдэнһээ ...н бусад түлбэринүүд;

...нютагай алба налогууд ...татабаринууд;

...гүрэнэй пошлино болон ...дай АССР-эй Хуулиин ... городой бюджедтэ оро...бусад олзонууд.

...тья 41. Тус Хуулиин 40 ... соо хараалагдаһан ор...зоһоо гадна, эрьесын ...оо, мүн кооперативна ...рияти, организацинуудай ... ниитын организацинуу...предприятиин олзын на..., хүн зонһоо абтадаг ...налогһоо, гүрэнэй бусад ...налогууд болон олзо до...һаа мүнгэн абтажа, го... бюджедтэ ородог. Энэ ...эй хэмжээн Буряадай ...эй Гүрэнэй бюджедээр ...агдадаг.

...ья 42. Городой бюджед...э гаргашанууд ородог:

...жалшадай депутадуу...родской Соведтэ мэдэл...предприятинууд болон ...н организацинуудта ...һомололго;

...оёл гэгээрэл, соёл куль...элүүрые хамгаалалга, ...скэ культура болон со...а тэдхэмжын талаар ...адай депутадуудай го...й Соведтэ мэдэлтэй ...ургаануудай, организа...ай бэелүүлдэг хэмжээ ...ануудта мүнгэ һомо-

...ородой гүрэнэй засагай ...уудые, мүн гүрэнэй ...риин зургаануудые ...а хэрэгтэ мүнгэ гар...лга;

...СФСР-эй болон Буряа...СР-эй Хуулиин ёһоор ...бюджедһээ мүнгэнэй ...додог бусад хэмжээ ...нуудта мүнгэ гарга...а.

...я 43. Хараалагдаһан ...нуудһаа гадуур, горо...жет соо кассада бай...есын мүнгэн бии бол... Түсэблэгдэжэ байгаа ... эхиндэ дурсагдаһан ...ээр үлэһэн мүнгэнһөө ...илдэдэг. Кассада бай...есын мүнгэнэй хэм...родой бюджедэй бата... үедэ тодорхойлогдо-

...а байдаг эрьесын ...кассада саг зуура мүн...һалдал болоходонь, тэрэнние бүглэхэ хэрэгтэ жэлэй туршада хэрэглэгдээд бюджедэй баталагдаха үедэ тодорхойлогдоһон хэмжээн хүрэтэрнь тэрэл жэлдээ бусаагдаха ёһотой.

Статья 44. Ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет городой бюджедэй болон городой районуудай бюджедэй хоорондо городой бюджедэй оршо гаргашыень илган гаргажа үгэдэг.

Статья 45. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектые зохёохо гурим болон болзорые тогтоодог. Энээнэй ёһоор, ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет Буряадай АССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын түсэбһөө, мүн городой арадай ажахын хүгжэлтын түсэбһөө үндэһэлэн, городой бюджедэй проект зохёогоод, хаража үзэхынь, Бурядай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектдэ оруулхынь тулада Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ тэрээнээ тушаадаг.

Статья 46. Городой бюджедэй проектые зохёохо гурим, болзорые ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет тогтоодог. Энээнэй ёһоор:

а) ажалшадай депутадуудай районно (городской районуудай) Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд городой районуудай бюджедэй проектнүүдые табяад, хаража үзэхынь, мүн городой бюджедэй проектдэ оруулхынь тулада ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ тушаадаг;

б) ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй управленинүүд болон таһагууд городой арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбөөр хараалагдаһан даалгабаринуудһаа үндэһэлэн, мүнгэн сангай түсэбүүдэй болон сметэнүүдэй проектнүүдые зохёогоод, городой бюджедэй проект табихынь тулада ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ тушаадаг;

в) ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансова таһаг иимэ зүйлнүүдые уридшалан хаража үзэдэг:

ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түлөөлэгшэнэрые хабаадуулан, городской районуудай бюджедэй проектнүүдые хаража үзөөд, эдэ проектнүүд тушаа дүн һанамжа гаргадаг;

ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй управленинүүд болон таһагуудай түлөөлэгшэнэрые хабаадуулан, тэдэнэй мүнгэн сангай түсэбүүдэй, сметэнүүдэй проектнүүдые хаража үзэдэг.

Эдэ проектнүүдые хаража үзөөд байхадаа, ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансова таһаг городой бюджедэй проект зохёодог;

тиигэд городой бюджедэй проектын, городской районуудай бюджедэй проектнүүдэй үндэһөөр городой бюджедэй проект зохёогоод, городой районуудай бюджедэй проектнүүд тушаа гаргаһан дүн һанамжатаяа хамта ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ тушаадаг.

Статья 47. Ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет городой бюджедэй проектые хаража үзөөд, ажалшадай депутадуудай городской Соведтэ иимэ зүйлнүүдые тушаадаг:

а) городой бюджедые тушаадаг. Энээн соонь оршо олзын дүн хамтань, мүн олзын оруулагдаха гол зүйлнүүд илган тодорхойлогдоһон байха. Гадна гарша гаргашын дүн хамтые, тэрэшэлэн нютагай ажахы хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ, городой гүрэнэй засагай зургаануудые, гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ һомологдохо мүнгэ зөөрие илган тодорхойлогдоһон байха;

б) городой бюджедые тушаадаг. Энээн соонь олзо оршын дүн хамтань, тэрэшэлэн олзо оруулдаг гол зүйлнүүд илган тодорхойлогдоһон байха. Гадна гарша гаргашын дүн хамтые, тэрэшэлэн нютагай ажахы хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулганuудые бэелүүлхэ хэрэгтэ, мүн гүрэнэй засагай зургаануудые, гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ һомологдохо мүнгые илган тодорхойлхо. Энэ мүнгэн городой бюджедһээ гарадаг. Гадна бюджедтэ оруулагдаха түлбэринүүд болон һомололгонуудые ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй тус тус управленинүүд болон таһагуудта хубаарилха;

в) городой районуудай бюджедүүдые тушаана. Эдэнь городой бюджедтэ ородог;

г) гүрэнэй алба налогууд болон олзо доходуудһаа ямар хэмжээнэй мүнгэ городой районуудай бюджедүүдтэ үгэхэб гэһэн дурадхал оруулха;

д) кассада байдаг эрьесын мүнгэн хэды шэнээн байхаб гэһэн дурадхал оруулха.

Статья 48. Ажалшадай депутадуудай городской Соведтэ тушаагдаһан городой бюджет ажалшадай депутадуудай городской Соведэй бюджетнэ коммиссида уридшалан харагдадаг.

Статья 49. Ажалшадай депутадуудай городской Соведэй бюджетнэ комисси:

а) городой бюджедые хаража үзэхэдөө, мүнгэн сангайнь түсэбүүд болон сметэнүүд тушаа ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй управлени болон таһагуудай элидхэлнүүдые шагнадаг, городой районуудай бюджедүүдэй оршо, гарша тушаа ажалшадай депутадуудай районно (городой районуудай) Соведүүдэй зарим гүйсэдхэхэ комитедүүдэй элидхэлнүүдые шагнадаг, тэрэшэлэн городой бюджедэй оршо, гаршые хубилгаха тушаа ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй управлениин, таһагуудай, мүн ажалшадай депутадуудай районно (городой районуудай) Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй оруулһан дурадхалнуудые хаража үзэдэг;

б) городой бюджет тушаа дүн һанамжа гаргаад, тэрээнээ ажалшадай депутадуудай городской Соведтэ тушаадаг.

Статья 50. Ажалшадай депутадуудай городской Совет ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй элидхэлые, мүн бюджетнэ комиссиин дүн һанамжые баримта болгон, городой бюджедые хаража үзэдэг, тэрэшэлэн городой бюджедые зүбшэн хэлсэхэ үедэ ажалшадай депутадуудай городской Соведэй депутадуудай оруулһан дурадхалнуудые хаража үзэдэг.

Статья 51. Ажалшадай депутадуудай городской Совет иимэ зүйлнүүдые баталдаг:

а) городой бюджедые баталжа, олзын дүн хамтыень, мүн олзо оруулха гол зүйлнүүдые илган тодорхойлдог. Тэрэшэлэн гарша гаргашын дүн хамтые баталхадаа, нютагай ажахы хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ, городой гүрэнэй засагай зургаануудые, гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ һомологдохо мүнгэнэй гаргашые илган тодорхойлдог;

б) городой бюджедые баталдаг;

в) городой районуудай бюджедүүдтэ гүрэнэй алба налогууд болон олзо доходуудһаа орохо мүнгэнэй хэмжээе баталдаг;

г) городой бюджедээр кассада байдаг эрьесын мүнгэнэй хэмжээе баталдаг.

Городой бюджет соо городой районуудай бюджедүүд тогтоогдодог. Тиихэдэ оршо олзын дүн хамтань, мүн гарша гаргашын дүн хамтань городой район бүхэн тушаа тодорхойлогдодог. Гадна эдэ бюджедүүдээр кассада байха эрьесын мүнгэнэй хэмжээн тогтоогдодог.

Статья 52. Ажалшадай депутадуудай городской Совет городой бюджедые баталхадаа, тус Хуулиин 19 статьятай зохилдуулан, Буряадай АССР-эй гүрэнэй бюджет соо городто гэжэ тодорхойлогдоһон олзо оршын дүн хамтыень, мүн гарша гаргашын дүн хамтые ехэ болгожо шадаха. Тиихэдээ Улаан-Үдэ городой бюджедтэ гэжэ Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедээр хараалагдаһан, гүрэнэй алба налог болон олзо доходуудһаа орохо мүнгэнэй хэмжээе хубилгахагүй.

Статья 53. Городой бюджедые баталха тухай ажалшадай депутадуудай городской Соведэй шиидхэбэритэй олониитын танилсахын тулада толилогдодог.

Статья 54. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй баталагдаһанай һүүлээр Буряадай АССР-эй хуулинуудай гү, али Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудай толилогдоод, эдэнэй ёһоор городой бюджедэй гаргашань ехэ болохо гү, али оршонь бага болохо байгаа һаань, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедые дүүргэлтэ болгохо үедэ Буряадай АССР-эй республиканска бюджедһээ мүнгэн абтажа, городой бюджедтэ үгтэдэг; харин городой бюджедэй гаршын бага болохо гү, али оршын ехэ болохо байгаа һаань, тусхайта мүнгэн республиканска бюджедтэ дамжуулагдадаг.

Статья 55. Городой бюджедые гүйсэдхэхэ үедэ нэмэжэ оруулагдаһан оршо олзо городой ажахые хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые, тэрэ тоодо капитальна һомололго бэелүүлхэ хэрэгтэ СССР-эй, РСФСР-эй хууляар тодорхойлогдоһон гуримаар зорюулагдадаг.

Статья 56. Олзо оршын түсэбэй үлүүлэн дүүргэгдэһэнэй гү, али гаргашын талаар алмалта хэгдэһэнэй ашаар жэлэй эсэстэ городой бюджет соо оршынь гаргашаяа үлүүлһэн мүнгэниинь ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй мэдэлдэ үлэжэ, тэрэнэй үзэмжөөр гаргашалагдадаг. Тиихэдэ түбэй газарһаа бэелүүлэгдэхэ капитальна һомололгын ашаглагдаагүй мүнгэниинь энээндэ хабаадахагүй.

Статья 57. Городой районуудай бюджедүүдые дүүргэлтэ болохо үедэ кассада саг зуура мүнгэнэй таһалдал болоо һаань, ажалшадай депутадуудай районно (городой районуудай) Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй зууршалгаар городой бюджедһээ урьһаламжа үгэжэ болохо. Тиихэдэ тэрэ урьһаламжа бюджетнэ жэлэй турша соо, тогтоогдоһон болзортоо бусаагдаха ушартай.

Статья 58. Ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет хадаа ажалшадай депутадуудай горсоведэй гүйсэдкомой финансова таһаг, бусад таһагууд болон управленинүүдээр, тэрэшэлэн ажалшадай депутадуудай районно (городой районуудай) Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр дамжуулан, городой бюджедэй дүүргэлтые эмхидхэнэ.

Баталагдаһан бюджедтэй зохилдуулан, ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансова таһагай табиһан оршо, гаршын дансын ёһоор городой бюджет дүүргэлтэ болгогдодог.

Статья 59. Ажалшадай депутадуудай городской Совет ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй элидхэлые, гүйсэдхэхэ комитедэй бюджетнэ комиссиин дүн һанамжые баримта болгон, городой бюджедэй дүүргэгдэһэн тухай тоосоое хаража үзөөд, баталдаг. Энэ тоосоон соонь городой бюджедэй ба городой районуудай бюджедүүдэй дүүргэлтэ тухай тоосоонууд оролсодог.

Городой бюджедэй дүүргэгдэһэн тухай тоосоон баталагдаба гэһэн ажалшадай депутадуудай городской Соведэй шиидхэбэри бүгэдэ ниитэ зоной танилсахын тулада толилогдодог.

V бүлэг

Аймагай бюджет

Статья 60. Аймагай бюджет хадаа Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй, мүн район болон хубаарилагдадаг городой бюджедэй таһаршагүй хубинь мүн. Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй, тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитедэй бэелүүлдэг ажахын болон соёл культурын ажал хүдэлмэридэ шухала хэрэгтэй мүнгэ зөөри энэ бюджедһээ һомологдоно.

Статья 61. Аймагай бюджет болбол аймагай өөрынь бюджедые, аймагта мэдэлтэй городуудай бюджедүүдые, тэрэшэлэн поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдые нэгэдхэн хамтаруулдаг.

Статья 62. Аймагай бюджедтэ иимэ олзо оршо ородог гэбэл:

а) ажалшадай депутадуудай аймагай Соведтэ хабаатай предприяти, ажахын организацинуудай олзоһоо абтадаг мүнгэн, мүн тэдэнһээ ородог бусад түлбэринүүд;

б) нютагай алба налогууд болон татабаринууд;

в) Буряадай АССР-эй Хуулиин ёһоор аймагай бюджедтэ ородог гүрэнэй пошлино болон бусад олзонууд.

Статья 63. Тус Хуулиин 62 статьяда хараалагдаһан олзо оршоһоо гадуур, эрьесын налогһоо, кооперативна предприяти, организацинуудай болон ниитын организацинуудай предприятинуудай олзо налогһоо, ой модоной доходһоо, колхозуудай олзын налогһоо, хүн зоной олзын налогһоо, хүдөө ажахын налогһоо болон гүрэнэй бусад алба налог, олзонуудһаа мүнгэн абтажа, аймагай бюджедтэ ородог. Энэ орохо мүнгэнэй хэмжээниинь Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедтэ хараалагдадаг.

Статья 64. Аймагай бюджедтэ иимэ гаргашанууд ородог:

а) ажалшадай депутадуудай аймагай Соведтэ мэдэлтэй предприяти болон ажахын организацинуудта мүнгэ һомололго;

б) соёл гэгээрэл, соёл культура, элүүрые хамгаалалга, физическэ культура болон социальна тэдхэмжын талаар ажалшадай депутадуудай аймагай Соведтэ мэдэлтэй эмхи зургаануудай, организацинуудай бэелүүлдэг хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ һомололго;

в) аймагай гүрэнэй засагай зургаануудые болон гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ мүнгэ гаргашалалга;

г) РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй хуулиин ёһоор бюджедһээ мүнгэнэй һомологдодог бусад хэмжээ ябуулганuудта мүнгэ гаргашалалга.

Статья 65. Хараалагдаһан гаргашануудһаа гадуур, аймагай бюджет соо кассада байдаг эрьесын мүнгэн бии болгогдодог. Энэ мүнгэн түсэблэгдэжэ байгаа жэлэй эхиндэ дурсагдаһан бюджедээр үлэһэн зөөриһөө бүрилдэнэ. Кассада байдаг эрьесын мүнгэнэй хэмжээниинь аймагай бюджедэй баталагдаха үедэ тодорхойлогдодог.

Кассада байдаг эрьесын мүнгые кассада саг зуура мүнгэнэй таһалдахада, жэлэй туршада хэрэглэжэ болохо. Энэ мүнгые бюджедэй баталагдаха үеэр тогтоогдоһон хэмжээн хүрэтэрнь тэрэл жэлдэнь бусааха ушартай.

Статья 66. Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет аймагай бюджедые оршо, гаршаарнь аймагай бюджедэй болон аймагта мэдэлтэй городой бюджедэй, поселково хүдөөгэй, сомоной бюджедүүдэй хоорондо илган хубаарилжа үгэдэг.

Статья 67. Бурядай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектые зохёохо гурим болон болзорые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоодог. Энээнэй ёһоор ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет Буряадай АССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын түсэбһөө, аймагай арадай ажахын хүгжэлтын түсэбһөө үндэһэлэн, аймагай бюджедэй проект зохёогоод, хаража үзэхынь, тиигээд Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектдэ оруулхынь тулада тэрээнээ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ тушаадаг.

Статья 68. Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет аймагай бюджедэй проектые зохёохо гурим, болзор тодорхойлдог. Тэрээнэй ёһоор:

а) ажалшадай депутадуудай городской (аймагта мэдэлтэй городуудай), поселково, сельскэ, сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд аймагай мэдэлтэй городуудай бюджедүүдэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдэй проектые зохёогоод, хаража үзэхынь, тиигээд аймагай бюджедэй проектдэ оруулхынь тулада ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ тушаадаг;

б) ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй таһагууд аймагай арадай ажахын хүгжэлтын түсэбөөр хараалагдаһан даалгабаринуудай үндэһөөр мүнгэн сангай түсэбэй болон сметэнүүдэй проектнүүдые табяад, аймагай бюджедэй проект зохёохынь тулада ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ тэдээнээ тушаадаг;

в) ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансова таһаг уридшалан иимэ зүйлнүүдые хаража үзэдэг:

ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городуудай), поселково, сельскэ, сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түлөөлэгшэнэрые хабаадуулан, аймагай мэдэлтэй городуудай бюджедүүдэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдэй проектнүүдые хаража үзөөд, эдэ проектнүүд тушаа дүн һанамжа гаргадаг;

ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй таһагуудай түлөөлэгшэнэрые хабаадуулан, эдэ таһагуудай мүнгэн сангай түсэбүүдэй, сметэнүүдэй проектнүүдые хаража үзэдэг.

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансова таһаг дурсагдаһан проектнүүдые хаража үзөөд байхадаа:

аймагай бюджедэй проект зохёодог;

аймагай бюджедэй проектын, аймагай мэдэлтэй городуудай бюджедүүдэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдэй проектнүүдэй үндэһөөр аймагай бюджедэй проект зохёожо, аймагай мэдэлтэй городуудай бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдэй проектнүүд тушаа гаргаһан дүн һанамжатаяа хамта ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ тэдээнээ тушаадаг.

Статья 69. Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет аймагай бюджедэй проектые хаража үзөөд, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведтэ иимэ зүйлнүүдые тушаадаг гэбэл:

а) аймагай бюджедые тушаадаг. Тиихэдээ олзо оршын дүн хамтые, мүн олзо оруулха гол зүйлнүүдыень тодорхойлдог. Гадна гарша гаргашын дүн хамтыень, мүн нютагай ажахые хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ, аймагай гүрэнэй засагай зургаануудые болон гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ һомологдохо мүнгые илган тодорхойлдог;

б) аймагай бюджедые тушаадаг. Тиихэдээ олзо оршынь дүн хамтые, олзо оруулха гол зүйлнүүдыень тодорхойлдог. Гадна гарша гаргашын дүн хамтые, тэрэшэлэн нютагай ажахые хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ, мүн гүрэнэй засагай зургаануудые, гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ һомологдохо мүнгэ илган тодорхойлдог. Энэ мүнгэн аймагай бюджедээр һомологдоно. Тэрээнһээ гадна, бюджедтэ орохо түлбэринүүд болон һомо-

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

Баатар ажалаараа суурхаһан ажалша бэрхэ, абьяастай дорюун хүнүүд үргэн Юрөөдэ олон. Тэдэнэр ажалайнгаа һүүлээр өөһэдынгөө эдэбхи үүсхэлээр элдэб һонирхолтой хатар, зугаа наада эмхидхэдэг байха юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) **һаалишад Зоя Ганзанова, Анна Индюшкина, Евдокия Буянтуева, Ольга Малафеева гэгшэд нэгэдэхи фермэ дээрэ концерт харуулхынгаа урда тээ.**

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Буряадай Автономно Совет Социалис Республикын болон Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй бюджетнэ эрхэ тухай

Буряадай Автономно Совет Социалис Республикын ХУУЛИ

VI бүлэг

Аймагай мэдэлтэй городой бюджет, поселково, сельскэ, сомоной бюджет

Түгэсхэл

лолгонуудые ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй тус тус таһагуудта хубааридаг;

в) аймагай мэдэлтэй городуудай бюджедүүдые, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдые тушаадаг. Тэдэнь аймагай бюджедтэ ородог;

г) аймагай мэдэлтэй городуудай бюджедүүдтэ, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдтэ гүрэнэй алба налогһоо, олзо доходуудһаа хэды шэнээн мүнгэн орохоб гэһэн дурадхал оруулдаг;

д) кассада байдаг эрьесын мүнгэнэй хэмжээн тухай дурадхал оруулдаг.

Статья 70. Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведтэ тушаагдаһан аймагай бюджет ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй бюджетнэ комиссида уридшалан харагдадаг.

Статья 71. Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй бюджетнэ комисси:

а) аймагай бюджедые хаража үзэхэдөө, мүнгэн сангайнь түсэбүүд болон сметэнүүд тушаа ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй таһагуудай элидхэлнүүдые шагнадаг, городуудай бюджедүүдэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдэй оршо, гарша тушаань ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городуудай), поселково, сельскэ, сомоной Соведүүдэй тус тус гүйсэдхэхэ комитедүүдэй элидхэлнүүдые шагнадаг, тэрэшэлэн аймагай бюджедэй оршо, гаршыень хубилгаха тухай ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй таһагуудай болон ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городуудай), поселково, сельскэ, сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй оруулһан дурадхалнуудые хаража үзэдэг;

б) аймагай бюджет тушаа дүн һанамжа гаргажа, тэрээнээ ажалшадай депутадуудай аймагай Соведтэ тушаадаг.

Статья 72. Ажалшадай депутадуудай аймагай Совет ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй элидхэлые, бюджетнэ комиссиин дүн һанамжые баримта болгон, аймагай бюджедые хаража үзэдэг, тэрэшэлэн аймагай бюджедэй зүбшэн хэлсэгдэхэ үедэ ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадуудай оруулһан дурадхалнуудые хаража үзэдэг.

Статья 73. Ажалшадай депутадуудай аймагай Совет иимэ зүйлнүүдые баталдаг:

а) аймагай бюджедые батална. Тиихэдээ оршо олзынь дүн хамтые, олзо оруулха гол зүйлнүүдыень тодорхойлдог. Гадна гарша гаргашынь дүн хамтые, мүн нютагай ажахые хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ, аймагай гүрэнэй засагай зургаануудые болон гүрэнэй хүтэлбэриин зургаануудые байлгаха хэрэгтэ һомологдохо мүнгэ илган тодорхойлно;

б) аймагай бюджедые баталдаг;

в) аймагай мэдэлтэй городуудай бюджедүүдтэ, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдтэ гүрэнэй алба налогуудһаа, олзо доходуудһаа орохо мүнгэнэй хэмжээе баталдаг;

г) аймагай бюджедээр кассада байдаг эрьесын мүнгэнэй хэмжээе баталдаг.

Аймагай бюджет соо аймагта мэдэлтэй городуудай бюджедүүд, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүд тогтоогдодог, тэдэнэй оршо олзын дүн хамтань, мүн гарша гаргашынь дүн хамта город бүхэн тушаа, поселково, сельскэ, сомоной Совет бүхэн тушаа тодорхойлогдодог, эдэ бюджедүүдээр кассада байдаг эрьесын мүнгэнэй хэмжээн тогтоогдодог.

Статья 74. Ажалшадай депутадуудай аймагай Совет аймагай бюджедые баталхадаа, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет дотор энэ аймагта гэжэ тус Хуулиин 19 статьятай зохилдуулан тогтоогдоһон олзо оршын дүн хамтые, мүн гарша гаргашын дүн хамтые ехэ болгожо шадаха байна. Тиихэдээ Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй ёһоор аймагай бюджедтэ орохо гэжэ хараалагдаһан гүрэнэй алба налогуудһаа, олзо доходуудһаа абтадаг мүнгэнэй хэмжээе хубилгахагүй.

Статья 75. Аймагай бюджедые баталха тухай ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй шиидхэбэри олониитын танилсахынь тулада толилогдодог.

Статья 76. Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй баталагдаһанай һүүлээр Буряадай АССР-эй хуулинууд гү, али Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнууд толилогдожо, эдэнэй ёһоор аймагай бюджедэй гарша гаргашань ехэ болохо гү, али олзо оршонь бага болохо байгаа һаань, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ болохо үедэ республиканска бюджедһээ мүнгэ зөөри абтажа, аймагай бюджедтэ үгтэдэг. Харин аймагай бюджедэй гарша гаргашын бага болохо гү, али олзо оршын ехэ болохо байгаа һаань, тусхайта хэмжээнэй мүнгэн республиканска бюджедтэ дамжуулагдадаг.

Статья 77. Аймагай бюджедые дүүргэхэ үедэ нэмэжэ олдоһон олзо оршонууд СССР-эй, РСФСР-эй хууляар тодорхойлогдоһон гуримай ёһоор, нютагай ажахые хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые, тэрэ тоодо капитальна һомололго бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдадаг.

Статья 78. Олзо оршын түсэбэй үлүүлэн дүүргэгдэһэнэй гү, али гарша гаргашын талаар алмалтын хэгдэһэнэй ашаар жэлэй эсэстэ аймагай бюджет соо гаргашаяа оршынь үлүүлһэн мүнгэн ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй мэдэлдэ үлэжэ, тэрэнэй үзэмжөөр гаргашалагдадаг. Харин тиихэдэ түбэй газарһаа бэелүүлэгдэдэг капитальна һомололгын хэрэглэгдээгүй мүнгэ зөөри энээндэ хабаадахагүй.

Статья 79. Аймагай мэдэлтэй городуудай бюджедүүдэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдэй дүүргэгдэхэ үедэ кассада саг зуура мүнгэнэй дуталдаха болоо һаань, ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городуудай), поселково, сельскэ, сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй зууршалгаар аймагай бюджедһээ урьһаламжа үгтэжэ болохо. Энэ урьһаламжа тогтоогдоһон болзор соо, тэрэ бюджетнэ жэлэйнгээ туршада тэхэрихэ ёһотой.

Статья 80. Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансова болон бусад таһагуудаар, мүн ажалшадай депутадуудай городской (аймагта мэдэлтэй городуудай поселково, сельскэ, сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр дамжуулан, аймагай бюджедэй гүйсэдхэлгые эмхидхэнэ.

Баталагдаһан бюджедтэй зохилдуулан, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй финансова таһагай зохёоһон оршо олзын, гарша гаргашын дансын ёһоор аймагай бюджет дүүргэлтэ болгогдодог.

Статья 81. Ажалшадай депутадуудай аймагай Совет ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй элидхэлые, мүн бюджетнэ комиссиин дүн һанамжые баримта болгон, аймагай бюджедэй дүүргэгдэһэн тухай тоосоое хаража үзөөд, баталдаг. Энээнь соонь аймагай бюджедэй дүүргэгдэһэн тухай, аймагай мэдэлтэй городуудай, поселково, сельскэ, сомоной бюджедүүдэй дүүргэгдэһэн тухай тоосоон оролсодог.

Аймагай бюджедэй дүүргэгдэһэн тухай тоосоон баталагдаба гэһэн ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй шиидхэбэри олониитын танилсахын тулада толилогдодог.

Статья 82. Улаан-Үдэ городой городской районуудай бюджедүүдые зохёолго, хаража үзэлгэ, баталалга болон гүйсэдхэлгэ тус Хуулиин 62—81 статьянуудта хараалагдаһан дүримүүдэй ёһоор гүйсэдхэгдэдэг.

Статья 83. Аймагай мэдэлтэй городой бюджет, поселково, сельскэ, сомоной бюджет хадаа аймагай бюджедэй таһаршагүй хубинь байха зуураа, ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городой), поселково, сельскэ, сомоной Соведэй, тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитедэй бэелүүлдэг ажахын болон соёл культурын хүдэлмэри, ябуулгануудта һомологдохо шухала мүнгэ зөөреэр хангана.

Статья 84. Аймагай мэдэлтэй городой бюджедтэ, поселково, сельскэ, сомоной бюджедтэ иимэ оршо олзонууд ородог:

а) ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведтэ мэдэлтэй предприяти болон ажахын организацинуудай олзоһоо абтаһан мүнгэн ба тэдэнһээ ородог бусад түлбэринүүд;

б) нютагай алба налогууд болон татаринууд;

в) Буряадай АССР-эй хуулиин ёһоор городой бюджедтэ, поселково, сельскэ, сомоной бюджедтэ ородог гүрэнэй пошлина, бусад олзо доходууд.

Статья 85. Тус Хуулиин 84 статья соо хараалагдаһан олзо доходһоо гадуур, кооперативна предприятинууд болон организацинуудай, ниитын организацинуудай предприятинуудай олзын налогһоо, колхозуудай олзын налогһоо, хүдөө ажахын налогһоо, хүн зонһоо татагдадаг олзын налогһоо, гүрэнэй бусад алба налог болон олзо доходуудһаа мүнгэн абтажа, аймагай мэдэлтэй городой бюджедтэ, поселково, сельскэ, сомоной бюджедтэ ородог. Энэ мүнгэнэй хэмжээн аймагай бюджедтэ тодорхойлогдодог.

Статья 86. Аймагай мэдэлтэй городой бюджедтэ, поселково, сельскэ, сомоной бюджедтэ иимэ гаргашанууд ородог гэбэл:

а) ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведтэ мэдэлтэй предприяти болон ажахын организацинуудта мүнгэ һомололго;

б) соёл гэгээрэл, соёл культура, элүүрые хамгаалалга болон социальна тэдхэмжын талаар ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведэй бэелүүлдэг хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ һомололго;

в) ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведые, тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитедые байлгаха хэрэгтэ гаргашалагдадаг мүнгэн;

г) РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй хуулитай зохилдуулан, тэрэшэлэн ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, городой бюджедһээ, поселково, сельскэ, сомоной бюджедһээ мүнгэнэй һомологдодог бусад хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ гаргашалалга.

Статья 87. Хараалагдаһан гарша гаргашаһаа гадуур, аймагай мэдэлтэй городой бюджедтэ, поселково, сельскэ, сомоной бюджедээр кассада байдаг эрьесын мүнгэн бии болгогдодог. Энэ мүнгэн түсэблэгдэжэ байгаа жэлэй эхиндэ дурсагдаһан бюджедээр үлэһэн мүнгэнһөө бүридэнэ. Кассада байдаг эрьесын мүнгэнэй хэмжээн городой бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй баталагдаха үеэр тодорхойлогдодог.

Кассада байдаг эрьесын мүнгэн кассада саг зуура мүнгэнэй таһалдахада, жэлэй туршада хэрэглэгдэжэ болоно. Тиихэдээ бюджедые баталха үедэ тогтоогдоһон хэмжээн хүрэтэрнь тэрэл жэлдэнь тэхэрюулэгдэхэ ушартай.

Статья 88. Аймагай бюджедэй проектые зохёохо гурим болон болзорые ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет тогтоодог. Энээнэй ёһоор ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городой), поселково, сельскэ, сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитет городой бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй проектые зохёогоод, хаража үзэхынь, тиигээд аймагай бюджедэй проектдэ оруулхынь тулада ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ тушаадаг.

Статья 89. Ажалшадай депутадуудай аймагай Совет хадаа аймагай мэдэлтэй городой бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй олзо оршын, гарша гаргашын дүн хамтыень, мүн тус бюджедэй ёһоор гүрэнэй налог, олзо доходуудһаа, бусад показательнуудһаа абтаха мүнгэнэй хэмжээе тогтоодог. Энээнэй үндэһөөр ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитет городой бюджедэй, мүн поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй проектые хаража үзөөд, ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведтэ тэрээнээ тушаадаг. Тиихэдээ олзо оршын дүн хамтые, олзо оруулха гол зүйлнүүдые тодорхойлдог. Гадна гарза гаргашын дүн хамтые, мүн ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведтэ мэдэлтэй ажахыда һомологдохо мүнгэ, тэрэшэлэн социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта ба ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведые, тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитедые байлгаха хэрэгтэ һомологдохо мүнгэ тодорхойлдог.

Статья 90. Аймагай мэдэлтэй городой бюджет, поселково, сельскэ, сомоной бюджет хадаа ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведтэ тушаагдажа, ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ сомоной Соведэй бюджетнэ комиссида уридшалан хаража үзэгдэдэг.

Статья 91. Ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городой), поселково, сельскэ, сомоной Соведэй бюджетнэ комисси:

а) городой бюджедые, поселково, сельскэ, сомоной бюджедые хаража үзэхэдөө, мүнгэн сангай түсэбүүд болон сметэнүүд тушаань ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведтэ мэдэлтэй предприяти, организаци болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй элидхэлые шагнадаг, тэрэшэлэн городой бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй оршо, гаршыень хубилгаха тушаа тэдэнэй оруулһан дурадхалнуудые хаража үзэдэг:

б) мүн тус бюджет тушаа дүн һанамжа гаргажа, тэрээнээ ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведтэ тушаадаг.

Статья 92. Ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городой), поселково, сельскэ, сомоной Совет ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй элидхэлые болон бюджетнэ комиссиин дүн һанамжые баримта болгон, городой бюджедые, поселково, сельскэ, сомоной бюджедые хаража үзэдэг, мүн тэрэшэлэн городой бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй зүбшэн хэлсэгдэхэ үедэ ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведэй депутадуудай оруулһан дурадхалнуудые хаража үзэдэг.

Статья 93. Ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городой), поселково, сельскэ, сомоной Совет иимэ зүйлнүүдые баталдаг:

а) городой бюджедые, поселково, сельскэ, сомоной бюджедые баталдаг. Тиихэдээ олзо оршынь дүн хамтые, олзо оруулха гол зүйлнүүдыень тодорхойлдог. Гадна гарша гаргашынь дүн хамтые, мүн ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведтэ мэдэлтэй ажахыда һомологдохо мүнгэ тодорхойлдог, гадна социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ, ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведые, тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитедые байлгаха хэрэгтэ зорюулагдаха мүнгэ тодорхойлдог;

б) кассада байха эрьесын мүнгэнэй хэмжээе баталдаг.

Статья 94. Ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городой), поселково, сельскэ, сомоной Совет городой бюджедые, поселково, сельскэ, сомоной бюджедые баталхадаа, тус Хуулиин 73 статьятай зохилдуулан, городто гэжэ, мүн поселково, сельскэ, сомоной Соведтэ гэжэ аймагай бюджет соо хараалагдаһан олзо оршын дүн хамтыень болон гарша гаргашын дүн хамтыень ехэ болгожо шадаха байна. Тиихэдээ городой бюджедтэ гэжэ, мүн поселково, сельскэ, сомоной бюджедтэ гэжэ аймагай бюджет соо хараалагдаһан гүрэнэй налог болон доходуудһаа абтаха мүнгэнэй хэмжээе хубилгахагүй.

Статья 95. Городой бюджедые, поселково, сельскэ, сомоной бюджедые баталһан тухай ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городой), поселково, сельскэ, сомоной Соведэй шиидхэбэри олониитын танилсахын тулада толилогдодог.

Статья 96. Аймагай бюджедэй баталагдаһанай һүүлээр ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет шиидхэбэринүүдые гаргажа, тэрэнэй ёһоор городой бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй гарша гаргашань ехэ болохо гү, али олзо оршонь бага болохо байгаа һаань, аймагай бюджедэй дүүргэлтэ болохо үедэ аймагай бюджедһээ тус бюджедтэ мүнгэн үгтэдэг; городой бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй гарша гаргашын бага болохо гү, али оршо олзын ехэ болохо байгаа һаань, тусхайта хэмжээнэй мүнгэн аймагай бюджедтэ дамжуулагдадаг.

Статья 97. Аймагай мэдэлтэй городой бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй дүүргэлтэ болохо үедэ нэмэжэ олдоһон оршо олзонууд ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведтэ мэдэлтэй ажахыда, тэрэшэлэн социально-культурна хэмжээ ябуулгануудые, тэрэ тоодо капитальна һомололгые бэелүүлхэ хэрэгтэ СССР-эй, мүн РСФСР-эй хууляар тодорхойлогдоһон гуримаар гаргашалагдадаг.

Статья 98. Олзо оршын үлүүлэн дүүргэгдэһэнэй гү, али гарша гаргашаар алмалта хэгдэһэнэй ашаар аймагай мэдэлтэй городой бюджедээр, поселково, сельскэ, сомоной бюджедээр жэлэй эсэстэ гаргашаяа үлүүлһэн олзо оршынь мүнгэн ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй мэдэлдэ үлэжэ, тэрэнэй үзэмжөөр гаргашалагдадаг.

Статья 99. Ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городой), поселково, сельскэ, сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитет городой бюджедые, поселково, сельскэ, сомоной бюджедые сэхэ дүүргэлтэ болгодог.

Статья 100. Ажалшадай депутадуудай городской (аймагай мэдэлтэй городой), поселково, сельскэ, сомоной Совет ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй элидхэлээр, мүн бюджетнэ комиссиин дүн һанамжые баримта болгон, городой бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое хаража үзөөд, баталдаг.

Городой бюджедэй, поселково, сельскэ, сомоной бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоон баталагдаба гэһэн ажалшадай депутадуудай городской, поселково, сельскэ, сомоной Соведэй шиидхэбэри олониитын танилсахын тулада толилогдодог.

Статья 101. Улаан-Үдэ городой ажалшадай депутадуудай Советскэ районно Соведэй захиргаанай мэдэлдэ байдаг ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной Соведүүдэй бюджедүүдые зохёолго, хаража үзэлгэ, баталалга болон дүүргэлтэ тус Хуулиин 84—100 статьянуудта хараалагдаһан дүримүүдтэй зохилдуулан гүйсэдхэгдэдэг.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ город, Соведүүдэй Байшан,
1962 оной майн 29.

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

ЯПОН. **Ороной хэдэн арбаад мянган ажалшад гол шуха[…] хэнүүдээ хамгаалха хүдэлөөндэ хабаадана. Мүн салин хүл[…] шэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха эрилтэнүүдые […]на. Урда Корейдэхи арадта харша засаг түрые дэмжэхэ гэһэн […]дын правительствын һанаашалга нуудые митингдэ, жагсаал[…] баадагшад буруушаана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Токиодо болоһон ж[…]да хабаадагшад.**

Джапан Пресс-ТАСС-ай фо[…]

Германиин компартиин ЦК-гай пленум

БЕРЛИН, июниин 7. (ТАСС). «Фрейхейтсзей[…] 904» гэдэг немецкэ радиостанциин мэдээсэһээр, Герма[…] Коммунистическэ партиин ЦК-гай Пленум болобо. «Ад[…] эрай үе саг үнгэрэн һалаха ёһотой» гэһэн элидхэлые […]маниин Коммунистическэ партиин ЦК-гай нэгэдэхи се[…]тарь Макс Рейман хээ.

КПГ-гэй ЦК-гай пленум тусхай мэдүүлгэ гаргаба. […]науэрай правительствын эзэрхэг түримхэй политикые […] билгахын, эб найрамдалай, бодомжотой һайнаар х[…] ябуулха шэнэ политика бэелүүлхын түлөө коммунист[…]тай хамта хүдэлмэришэдэй, Баруун Германиин бүхы а[…]шадай тэмсэхые уряалба.

Шэнэ политикын гол гуримууд иимэ:

Һүртэ хойшолонтой атомна дайн байлдаа хэхэ пол[…]кын орондо эб найрамдалай, амгалан ёһоор зэргэ о[…] байха политика ябуулха. Улас хоорондын хэлсээнүүдтэ […] тойбо ушаруулха, коммунизмда эсэргүүгээр тэмсэхэ […]дал усадхагдаха болоно.

Германиин хоёр гүрэнэй хоорондо амгалан ёһоной […]рилсаан тогтоогдохо ушартай. Тиигэжэ хүсэ хэрэглэхэ п[…]тика болюулагдаха, немец газар дээрэ буу зэбсэг хур[…] бэелүүлэгдэхэ болоно бшуу.

Гол шухала демократическа бүхы эрхэнүүд хамга[…]даха, тэдэнэр үргэдхэгдэхэ.

Эб найрамдалда ашатай туһатай, социальна тал[…] ажалшадай хангагданги байхаар, тэдэнэй ажабайд[…] һайжаруулагдаха экономическа политика бэелүүл[…] болоно.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVI сес[…] хүдэлмэреэ дахин үргэлжэлүүлбэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 7. (ТАСС). Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн XVI сесси мүнөөдэр хүдэлмэреэ шэнээр үргэлжэлүүлбэ. Руанда-Урунди тухай асуудал тэндэ зү[…] хэлсэгдэһэн байна.

Урда Родезидэ тохёол[…] байдал тухай асуудалые […]самблейн зүбшэхэ з[…] оруулха тушаа сессид[…]сэгдэхэ юм.

Женевэдэхи хэлсээнүүд туха[…]

ЖЕНЕВЭ, июниин 6. (ТАСС-ай тусхай корр). Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнүүдһээ бүридэһэн комитедэй 50-дахи пленарна заседани мүнөөдэр болобо. Буу зэбсэг хуряаха хэрэгэй хоёрдохи шатада хабаатай дура[…]нуудые зүбшэн хэлсэһэ[…]на, Англиин, СССР-эй, С[…]гай, Канадын делегаду[…] хэлэбэ.

—✦—

ОАС-ай алууршад хорото ааша гаргаһаар

ПАРИЖ, июниин 7. (ТАСС). Алжиртахи байдал һайжаруулха хэрэгтэ һаад тойбо ушаруулхын зорилгоор ОАС-ай алууршад хорото хэрэгүүдээ бэелүүлһээр. Европын хүн зон Саг зуурын гүйсэдхэхэ органтай холбоо харилсаагүй байха ёһотой гээд хархис этэгээдүүдэй Алжиртахи нюуса радиостанци мэдээсэбэ. Иимэ харилсаа холбоотой хүнүүд тушаа «сэхэ шууд хэмжээнүүд» абтаха гэжэ тэдэ алууршад занаһан байна.

Алжирта үсэгэлдэр табан хүн алуулаа, 7 хүн шархатаа.

Улан-Үдэ харуулна

Мүнөөдэ[…] телевиде[…] програ[…]

18.00—һүү[…]ниин, 18.10—[…]роги дальние […] гэжэ үхибүүдтэ зорю[…] дамжуулга, 18.25—«А[…]цын вырабатывает хара[…] уран һайханай фильм, 1[…] «Лауреаты Ленинской […] гэһэн циклһээ дамжуулга, 2[…] «Живет на свете женщ[…]һэн телеспектакль, 22.10—[…] 10-най программа.

Редакторай ор[…]
М. Н. НИМ[…]

Манай адрес, телефону[…]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Т[…]ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактор[…] 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жи[…] пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского ст[…]тельства—47-59, промышленности транспорта, инфор[…] —35-14, культуры, литературы и искусства—34-05, […] и рабселькоров—40-49, отдел переводов и коррект[…] — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугор[…] переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства куль[…] Бурятской АССР.

Н00894. Зак. № 3352.